

STYRANDE DOKUMENT

SLU ID: SLU.ua.2025.1.2-1918

Sakområde: 3. Utbildning på grundnivå och avancerad nivå samt forskarutbildning

Dokumenttyp: Plan
Beslutsfattare: Vicerektor för
internationalisering och forskarutbildning
Avdelning/kansli: Avdelningen för planering
och forskningsstöd
Beslutsdatum: 2025-06-03

Träder i kraft: 2025-06-03
Giltighetstid: Tills vidare
Senast granskad:
Bör granskas före: 2027-12-31

Dokument som upphävs: Ramverk för kvalitetsarbete inom SLU:s utbildningar, SLU.ua 2016.1.1.2-4643, Anvisningar för systematisk kvalitetssäkring av utbildning vid SLU, SLU.ua 2018.1.1.2-501

Bilaga till: Vicerektorsbeslut om Plan för systematiskt kvalitetsarbete inom utbildning på forskarnivå, SLU.ua.2025.1.2-1918.

Plan för systematiskt kvalitetsarbete inom utbildning på forskarnivå

Inledning

Syftet med det systematiska kvalitetsarbetet är att genom ett strukturerat och systematiskt arbete, som genomförs samordnat på olika nivåer i verksamheten enligt fastställda rutiner, säkerställa att forskning, utbildning och fortlöpande miljöanalys vid SLU håller hög kvalitet samt att identifiera utvecklingsbehov.

[Policy för sammanhållet kvalitetssystem och systematiskt kvalitetsarbete vid SLU](#), som har fastställts av rektor (SLU.ua.2024.1.1.1-3466), är ett övergripande styrdokument som beskriver principerna för det systematiska kvalitetsarbetet och ska tillse att kvalitetssäkring och kvalitetsutveckling av forskning, utbildning och fortlöpande miljöanalys vid SLU vilar på gemensamma grunder, att roller och ansvar tydliggörs och att kopplingarna mellan de olika verksamheterna tas tillvara.

Det systematiska kvalitetsarbetet omfattar både verksamheternas förutsättningar och innehåll. Kvalitetssystemet är utformat för att säkerställa att SLU:s alla verksamheter arbetar ändamålsenligt och effektivt för att uppfylla kraven i högskolelagen och högskoleförordningen, att nationella och europeiska standarder och riktlinjer följs samt att målen i SLU:s strategi uppnås. Kvalitetssystemet reglerar inte verksamheterna i sig utan enbart kvalitetsarbetet och det kontinuerliga förbättringsarbetet.

Enligt policyn ska planer tas fram som beskriver det systematiska kvalitetsarbetets ansvarsfördelning samt operativa delar inom de olika verksamhetsgrenarna. Plan för systematiskt kvalitetsarbete inom utbildning på forskarnivå beskriver följande aspekter av det systematiska kvalitetsarbetet:

- Processer för systematiskt kvalitetsarbete och uppföljning
- Ansvarsfördelning och roller
- Kvalitetsområden och kvalitetsstandarder

Processer för systematiskt kvalitetsarbete och uppföljning

Övergripande beskrivning av kvalitetssystemet

De centrala delarna i kvalitetssystemet för utbildning på forskarnivå utgörs av nulägesanalyser och kvalitetsdialoger på olika nivåer inom SLU.

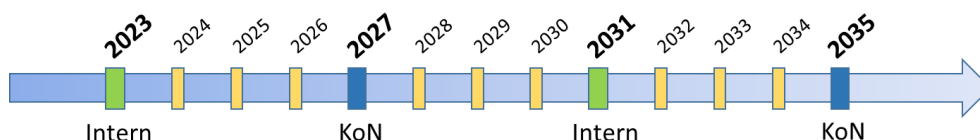
Nulägesanalyserna genomförs i fyraårscykler (se figur 1.). Varannan gång (det vill säga vart åttonde år) kompletteras de med extern bedömning med utvärderingen Kvalitet och Nyta (KoN).

Det systematiska kvalitetsarbetet utgår från sex kvalitetsområden som beskriver förutsättningar för hög kvalitet i forskarutbildningen (se bilaga).

Nulägesanalyser och kvalitetsdialoger syftar till att identifiera utvecklingsbehov i relation till de olika kvalitetsområdena. Processen utmynnar i utvecklingsåtgärder på olika organisatoriska nivåer. Under mellanåren i fyraårscykeln ligger huvudfokus på uppföljning av åtgärder. Det systematiska kvalitetsarbetet dokumenteras i form av kvalitetsrapporter.

Systematiken i den cykliska processen följer alltså mönstret:

- **Analysera** – nuläget i verksamheten i förhållande till en standard (dvs. en intern målbild) för respektive kvalitetsområde. I samband med KoN görs även benchmarking i förhållande till omvärlden.
- **Identifiera** – åtgärder för förbättring/utveckling
- **Genomföra** – beslutade åtgärder
- **Följa upp** – genomförandet av beslutade åtgärder och resultat på årlig basis.

Figur 1. Tidslinjen visar fyraårscykeln för det systematiska kvalitetsarbetet inom utbildning på forskarnivå. Gröna och blå boxar avser de år då nulägesanalys genomförs. Blå boxar med benämningen "KoN" avser de år då processen

inkluderar extern bedömning. De gula strecken indikerar mellanåren då fokus ligger på uppföljning.

Nulägesanalys

Den fyraåriga cykeln för det systematiska kvalitetsarbetet inleds med att fakulteten genomför en nulägesanalys som omfattar de sex kvalitetsområdena (se slutet av detta dokument). En ny nulägesanalys utförs vart fjärde år, och åren däremellan har främst fokus på uppföljning av aktiviteter och åtgärder.

Kvalitetsrapport

Fakulteten sammanställer en kvalitetsrapport, som innehåller en sammanfattning av nulägesanalysen samt en beskrivning av de utvecklingsåtgärder man planerar att genomföra baserat på behov som identifierats i nulägesanalysen. Vidare beskrivs även utvecklingsbehov som fakulteten vill lyfta till diskussion på universitetsgemensam nivå.

Kvalitetsrapporten utgör dokumentation och underlag för kvalitetsdialogen med rektor. En mall för kvalitetsrapporten tillhandahålls på medarbetarwebben.

Under mellanåren uppdateras kvalitetsrapporten med kortfattad information om hur genomförandet av åtgärder vid fakulteten fortlöper.

Kvalitetsdialoger

Utifrån nulägesanalys och föreslagna utvecklingsåtgärder diskuteras utbildningarnas kvalitet. För att främja ett bra samtalsklimat hålls deltagarantalet begränsat så att dialogen hålls i en förhållandevis liten grupp. De som närvarar bör därför involvera övriga berörda, till exempel nämndledamöter och övriga involverade inom respektive fakultet, i både för- och efterarbete och informera dem om resultatet av själva dialogen.

De funktioner som förväntas delta i dialogerna för utbildning på forskarnivå framgår nedan:

- Fakultetsnämnden: forskarutbildningsnämndens ordförande eller vice ordförande, studierektor(er) för forskarutbildning, handledarrepresentant, utbildningsledare med ansvar för forskarutbildning och/eller forskarutbildningshandläggare.
- Doktorandrådet: minst en doktorandrepresentant.
- Fur: ordförande, sekreterare.
- Extern granskare.

Dialogerna leds av ordförande för Fur. En sekreterare från Fur för översiktliga minnesanteckningar som stäms av med samtliga deltagare. Fakulteterna avgör själva om dekanen deltar.

Bedömning

Utifrån kvalitetsdialogerna och nulägesanalyserna gör ordförande i Fur en bedömning av de granskade utbildningarna och föreslår vid behov kvalitetshöjande utvecklingsåtgärder. Den preliminära bedömningen stäms sedan av med respektive FN, som ges möjlighet att lämna synpunkter innan kvalitetsrapporterna behandlas i Fur.

Process för uppföljning av kvalitetshöjande utvecklingsåtgärder

Rådet för utbildning på forskarnivå (Fur) och fakultetsnämnder

En översiktlig avstämning görs i samband med efterföljande års kvalitetsdialoger. Under mellanåren uppdateras kvalitetsrapporten med kortfattad information om status för genomförandet av aktiviteter och åtgärder.

Rektors kvalitetsdialoger

Vid rektors årliga kvalitetsdialoger, som utgör en integrerad del av rektors fakultetsdialoger, sammanförs de olika delarna i kvalitetssystemet – forskning och miljöanalys, utbildning på forskarnivå samt utbildning på grundnivå och avancerad nivå – och fakulteterna kommenterar utfallet av föregående års kvalitetsarbete och kan även lyfta generella utvecklingsåtgärder avseende utbildning eller verksamhetsstödet.

Rapport till styrelsen

Rektor avrapporterar årligen till styrelsen resultatet av kvalitetsarbetet samt arbetet med pågående åtgärder inom de olika verksamhetsgrenarna forskning och miljöanalys samt utbildning på grundnivå, avancerad nivå och forskarnivå.

Uppföljning av kvalitetssystemet

Kvalitetssystemet följs upp årligen när Fur fastställer kvalitetsrapporter och handlingsplaner, vid rektors kvalitetsdialoger och inom verksamhetsstödet ledningsgrupp för att säkerställa att det fungerar ändamålsenligt och är kvalitetsdrivande.

Avdelningen för planering och forskningsstöd, som samordnar universitets systematiska kvalitetsarbete, tar vid behov fram förslag på utveckling av kvalitetssystemet utifrån ovanstående uppföljningar. Behov av utveckling kan framkomma under det systematiska kvalitetsarbetet eller identifieras av rektor, Utbildningsnämnden eller Rådet för utbildning på forskarnivå.

Återkoppling och spridning av resultat

Ett centralt element i det systematiska kvalitetsarbetet är återkoppling till alla nivåer av organisationen kring beslutade åtgärder, deras implementering och resultat. När arbetet med nulägesanalyser, kvalitetsrapporter och kvalitetsdialoger har genomförts bör resultat och erfarenheter delas och utgöra underlag för fortsatt

dialog exempelvis vid institutionsmöten, fakulteternas prefektmöten, rektors prefektmöten och rektors ledningsråd. Vidare görs kvalitetsrapporter från fakultets- och universitetsgemensam nivå tillgängliga på medarbetarwebben. Syftet är att alla ska kunna ta del av vad olika delar av organisationen kommit fram till inför kommande kvalitetsarbete.

Ansvarsfördelning och roller

Ansvarsfördelning inom det systematiska kvalitetsarbetet

Kvalitetsansvaret bärs av hela universitetet, och är fördelat inom den befintliga organisationen med dess beslutsnivåer och arbetsordning.

Universitetsstyrelsen ansvarar för den övergripande inriktningen av SLU:s verksamhet. Rektor är universitets chef och har under universitetsstyrelsen det övergripande ansvaret för ledningen av verksamheten.

Ansvar för utbildning på forskarnivå

Rektor har delegerat det övergripande ansvaret för forskarutbildningens kvalitet till fakultetsnämnderna (FN), vilka är underställda SLU:s styrelse, och dessa ansvarar för att verksamheten avpassas så att hög kvalitet nås i utbildningen.

Alla FN delegerar delar av utförande- och kvalitetsansvaret till en forskarutbildningsnämnd (Fun). Funs uppdrag/åliggande definieras i respektive fakultets delegationsordning.

Ordförande i Fun är, på förslag av dekanus, ledamot i rektors råd för forskarutbildning (Fur). Furs uppgift är att behandla övergripande strategiska frågor som avser att stödja, samordna, stimulera och utveckla utbildning på forskarnivå.

Prefekterna ansvarar för att utbildning av högsta klass bedrivs inom respektive institutions område, inom ramen för tilldelade resurser. Prefekterna ansvarar för att utveckla en god anda och kreativ miljö för anställda och doktorander vid institutionen, vilket inkluderar studiesociala frågor.

Roller inom det systematiska kvalitetsarbetet

Avdelningen för planering och forskningsstöd har det övergripande ansvaret för att stödja och samordna processerna för SLU:s systematiska kvalitetsarbete och uppföljning. I detta arbete ingår att ta fram mallar, anvisningar och rutiner för kvalitetsarbetets processer, att ta fram nyckeltal och underlag inför framtagande av nulägesanalyser, att anordna kvalitetsdialoger och skriva minnesanteckningar vid dessa samt att ta fram kvalitetsrapporter.

Fakultetsnämnder förväntas:

- Inför kvalitetsdialogerna ta fram underlag som är utformade enligt de instruktioner som tillhandahålls.
- Se till att de anställda som är verksamma i utbildningsprocessen ges möjlighet att bidra till arbetet med underlagen.Handledarkollegiets erfarenheter och synpunkter bör fångas upp i ett lämpligt forum
- Planera arbetet så att doktorander ges möjlighet att medverka i arbetet med underlagen.
- Utifrån givna ramar utse deltagare till kvalitetsdialogerna.
- Genomföra de i nulägesanalysen och under kvalitetsdialogen identifierade utvecklingsåtgärderna enligt rektors respektive utbildningsnämndens beslut, samt att återrapportera enligt planerad uppföljning.

Sluss doktorandnämnd (DN) förväntas:

- Utse doktorandrepresentanter som ska medverka vid kvalitetsdialogerna.
- Bidra till en effektiv kommunikation mellan berörda doktorandrepresentanter och forskarutbildningsansvariga som är involverade i utvärderingsarbetet.
- Kommentera nulägesanalys som lämnas in av fakultetsnämnder och kvalitetsrapport och handlingsplan inför beslut i Fur.

Den externa granskaren förväntas:

- Tillföra ett externt perspektiv i granskningen av SLU:s forskarutbildning.

Universitetsdirektören förväntas:

- Inom verksamhetsstödet genomföra och följa upp identifierade åtgärder.
- Återrapportera verksamhetsstödet kvalitetsarbete till Fur.

Kvalitetsområden och standarder inom utbildning på forskarnivå

Kvalitetsområde 1. Rekrytering, urval, antagning och introduktion till utbildning

Standarder:

- 1.1. Institutionen har en fungerande rekryteringsprocess.
- 1.2. Institutionen ger förutsättningar för de sökande att göra välgrundade utbildningsval.
- 1.3. Nya doktorander får en ändamålsenlig introduktion.

Kvalitetsområde 2. Studiemiljö, forskningsmiljö och arbetsmiljö

Standarder:

- 2.1 Doktoranderna ges möjlighet att ta aktiv del i forskarutbildningens utveckling.
- 2.2 Institutionens arbets- och studiesociala miljö underlättar för doktoranderna att tillgodogöra sig utbildningen.
- 2.3. Doktoranderna utbildas och examineras i en forskningsmiljö med internationell standard för forskningens kvalitet och integritet.

Kvalitetsområde 3. Utbildningens utformning, innehåll och resultat

Standarder:

- 3.1. Forskarutbildningen speglar samhällets behov av forskningskompetens.
- 3.2 Forskarutbildningen är utformad så att alla doktorander har likvärdiga förutsättningar att nå examensmålen inom avsatt tid.
- 3.3. Perspektiv på hållbar utveckling är integrerat i utbildningen, liksom ett jämställdhetsperspektiv och ett internationellt perspektiv.

Kvalitetsområde 4. Undervisning och handledning

Standarder:

- 4.1. Planeringen av utbildningen är anpassad till doktorandernas individuella förutsättningar.
- 4.2 Handledningen är anpassad till doktorandernas individuella förutsättningar.
- 4.3. Forskarutbildningskurserna är utformade så att effektiv inläring sker.
- 4.3 Det finns tydligt och effektivt stöd om en konflikt uppstår mellan doktorand och handledare.

Kvalitetsområde 5: Utbildningsadministration och studentstöd

Standarder:

5.1 Forskarutbildningsadministrationen vid SLU är kompetent, effektiv och transparent.

Kvalitetsområde 6: Övergång till arbetsliv och karriär

Standarder:

6.1. Doktorer utbildade vid SLU har rätt förutsättningar för ett framgångsrikt framtida arbetsliv.

6.2 SLU:s doktorander ges förutsättningar att fatta välgrundade beslut om studie- och yrkesval.